

A Régiók Bizottsága véleménye – A hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területeken gazdálkodó termelőknek nyújtott támogatás

(2010/C 175/05)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- üdvözli az Európai Bizottság által javasolt munkamódszert, amely összhangban áll a többszintű kormányzásról szóló ajánlásokkal;
- úgy véli, hogy fontos fenntartani a mezőgazdasági termelői kapacitásokat az EU teljes területén, hogy Európa megőrizze képességét a kiváló minőségű élelmiszerek előállítására. E szerepe annál inkább is fontossá válik, mivel az éghajlatváltozás nyomán a világ egyéb részein csökken ez a képesség;
- javasolja, hogy az egyetlen kedvezőtlen természeti adottsággal bíró területek meghatározása ne csupán a biofizikai, hanem a földrajzi és a területrendezési kritériumok vizsgálatán is alapuljon, annak érdekében, hogy olyan tényezők is a figyelem előterébe kerüljenek, mint az elszigeteltség, az infrastruktúrákhoz való hozzáférés és a sajátos ökoszisztémák sérülékenysége;
- annak a megvitatását kéri, hogy – amennyiben rendelkezésre állnak a szükséges adatok – meg lehetne-e újból határozni az ún. közbeeső területeket a LAU 2. szintnél kisebb területi egységek (például települések területe vagy termőterület) alapján is;
- arra kéri az Európai Bizottságot, hogy mérlegelje az e besorolásra a továbbiakban nem jogosult régiók és/vagy települések számára biztosított fokozatos megszüntetés szükségességét is.

Előadó:	Luis DURNWALDER (IT/EPP), Bolzano autonóm tartomány végrehajtó bizottságának elnöke
Referenciaszöveg:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Cél a hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területeken gazdálkodó termelőknek nyújtott támogatás hatékonyabb elosztása
	COM(2009) 161 végleges

I. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

Észrevételek a mezőgazdaság és a vidékfejlesztés tárgyában

1. megállapítja, hogy az Európai Bizottság közleménye egyértelműen a köztes hátrányos helyzetű térségekre összpontosít, határozottan támogatja az Európai Bizottságnak a köztes hátrányos helyzetű térségek területmeghatározásának tisztázására vonatkozó javaslatát, valamint hangsúlyozza, hogy e közlemény nem érinti közvetlenül a hegyvidéki területeket, és hogy nem cél a hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területek különböző kategóriái közötti kapcsolatok előtérbe helyezése;

2. üdvözlí az Európai Bizottság által javasolt munkamódszert, amely összhangban áll a Régiók Bizottsága többszintű kormányzásról szóló fehér könyve tervezetének ajánlásaival; ⁽¹⁾

3. kiemeli, hogy a mezőgazdaság az EU egyik legjelentősebb gazdasági ágazata, amely közel 30 millió embernek kínál munkát. A gazdálkodók jelenléte alapvető fontosságú a vidéki területek társadalmi szerkezetének megmaradása, valamint a környezet és a táj megőrzése szempontjából is. Fontos emellett fenntartani a mezőgazdasági termelői kapacitásokat az EU teljes területén, hogy Európa megőrizze képességét a kiváló minőségű élelmiszerek előállítására. E szerepe annál inkább is fontossá válik, mivel az éghajlatváltozás nyomán a világ egyéb részein csökken ez a képesség. A hátrányos helyzetű térségeket segítő támogatási rendszer létfontosságú annak érdekében, hogy bizonyos területeken kompenzálni lehessen a kedvezőtlen természeti adottságokból adódó hátrányokat, segítve így a gazdálkodás fennmaradását e helyeken;

4. hangsúlyozza, hogy e közlemény közvetlenül érinti a helyi és regionális önkormányzatokat, mivel 2005-ben a hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területek a hasznosított mezőgazdasági terület 31,2 %-át képviselték Európában, ahol a mezőgazdaság a gazdaság jelentős részét alkotja;

5. megjegyzi, hogy 1975 eleje óta jelentősen változott a hátrányos helyzetű térségeket segítő eszközök iránti igény. Kulcsfontosságú prioritássá vált a kedvezőtlen természeti adottságokból származó hátrányok kezelését szolgáló megfelelő földgazdálkodás. A hátrányos helyzetű térségekben a mezőgazdaság a régió vonzerejének, a biodiverzitásnak és a kultúrának a megőrzését is segíti;

6. hangsúlyozza, hogy a kompenzációs támogatásoknak továbbra is a kedvezőtlen természeti adottságokból vagy a kedvezőtlen termelési körülményekből adódó hátrányokat kell ellentételezniük, valamint hogy e támogatásokat nem agrár-környezetvédelmi eszköznek szánták;

7. kiemeli, hogy a megkövetelt teszteleket gyakorlatként, és nem kötelező érvényű jogalként kell érteni. Az RB mindenestre – várható hatásuk kimerítő és alapos vizsgálata alapján – újra meg fogja vizsgálni azokat a javaslatokat, amelyeket az Európai Bizottság hamarosan elő fog terjeszteni;

8. figyelembe veszi az Európai Számvevőszék jelentésében szereplő megjegyzéseket, amelyek szerint a hátrányos helyzetű térségek jelenlegi besorolásának további alkalmazására vonatkozóan az Európai Bizottság nem terjesztett elő kielégítő indokokat, ez pedig káros a támogatási rendszer eredményes és hatékony alkalmazása szempontjából (lásd 76. pont);

A hátrányos helyzetű térségek területmeghatározásának konkrét szempontjai (kritériumok, finomítás stb.)

9. úgy véli, hogy a biofizikai kritériumok kidolgozására vonatkozó döntés, amelynek célja a hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területek azonosításának javítása, megfelelő módszer az objektívebb, koherensebb és összehasonlíthatóbb rendszer kialakítására, amely biztosítja az ezeknek a területeknek nyújtott támogatás méltányosabb és hatékonyabb elosztását;

10. egyszerű és kezelhető közös kritériumokat tart szükségesnek, valamint világos jogosultsági követelményeket a kifizetések átláthatósága és összehasonlíthatósága érdekében. Ily módon hatékony kompenzációs rendszert kell biztosítani a hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területeken folyó mezőgazdasági tevékenység és termelési kapacitás támogatásához. Alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy valamennyi rendszer érthető legyen a gazdálkodók számára, törvény által végrehajtható legyen, valamint az adminisztráció is képes legyen kezelni őket;

11. javasolja, hogy az egyetlen kedvezőtlen természeti adottsággal bíró területek meghatározása ne csupán a biofizikai, hanem a földrajzi és a területrendezési kritériumok vizsgálatán is alapuljon, annak érdekében, hogy olyan tényezők is a figyelem előtérbe kerüljenek, mint az elszigeteltség, az infrastruktúrákhoz való hozzáférés és a sajátos ökoszisztémák sérülékenysége;

12. megállapítja, hogy a közleményben szereplő javaslat értelmében egy térség akkor tekinthető hátrányos helyzetűnek, ha hasznosított mezőgazdasági területének legalább 66 %-a megfelel a nyolc kritérium legalább egyikének. Bár a teljes területbesorolási gyakorlat célja az olyan területek támogatása, ahol ez kulcsfontosságú a mezőgazdaság fenntartása szempontjából, a javasolt küszöbértéket nem szabad túl magasra helyezni, mivel ez a jelentősen hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területek potenciális kizárásához vezetne. Ennélfogva a hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területtel nyilvánításhoz szükséges százalékos érték végleges meghatározását alaposan át kell gondolni, és csak azt követően lehet erről tovább tárgyalni, ha már rendelkezésre állnak a tesztek és a térképek;

⁽¹⁾ CdR 89/2009 fin.

13. javasolja, hogy azoknak a heterogén területeknek az esetében, amelyek egyidejűleg többféle kedvezőtlen adottságtól szenvednek, fontolják meg a halmozódó kritériumok vagy indexrendszerek lehetőségét. Egy összetett mutató használata lehetővé tenné több kritérium kombinálását, így egy terület akkor is be lehetne sorolni a hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területek közé, ha az egyes kritériumokat önmagukban vizsgálva nem számítana annak;

14. továbbá olyan pótlólagos kritériumok használatának megfontolását javasolja, mint a „földterület művelhető napjainak száma”, amely megadja a terület „megmunkálhatóságát”, és méri a talajnedvesség és az éghajlat közötti kölcsönhatást. Ezen túlmenően az állandó legelők arányát is fel kellene venni a kritériumok közé, mivel azok a területek, ahol a legelőhasználat nagyobb arányú, jóval kevesebb hasznosítási lehetőséggel rendelkeznek, mint a növénytermesztésre használt területek;

15. annak a megvizsgálását kéri, hogy – amennyiben rendelkezésre állnak a szükséges adatok – meg lehetne-e újból határozni az ún. közbeeső területeket a LAU 2. szintnél kisebb területi egységek (például települések területe vagy termőterület) alapján is. Ezáltal a kompenzációs kifizetéseket szakszerűbben, a gazdálkodók számára követhetőbb és megalapozottabb módon lehetne biztosítani;

16. tudomásul veszi az Európai Bizottság javaslatát, amely szerint a tagállamoknak a megfelelő termelés-specifikus mutatók alkalmazásával finomítaniuk kellene a biofizikai kritériumok alapján végzett területmeghatározást, például rendszeresen kivonva azokat a területeket, ahol mesterséges beavatkozással megoldották a problémákat, és ahol a termeléshez kapcsolódó idevonatkozó mutatók a nemzeti átlaghoz hasonlóak;

17. javasolja azonban, hogy az Európai Bizottság által javasolt finomítást a regionális szempontokhoz igazított és megfelelő küszöbértékű mutatókkal helyettesítsék. A tagállamok és a régiók alkalmasabbak azoknak a megfelelő kritériumoknak és küszöbértékeknek a meghatározására, amelyek az egyes régiókban található, hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területek kiterjedésének megállapítására szolgálnak. Mindenesetre mind a „finomításnak”, mind pedig a regionális szempontokhoz igazított megoldásnak opcionális eszköznek kell lennie, és nem válhat kötelezettséggé;

A fokozatos megszüntetés (phasing-out) biztosítása

18. nagyra értékeli a közlemény célkitűzését, amely a hátrányos természeti adottságokkal rendelkező és ezért kompenzációs támogatásokra jogosult mezőgazdasági területek azonosítására átláthatóbb, szakszerűbb és összehasonlíthatóbb módszert kíván bevezetni, reagálva ezáltal az Európai Számvevőszék e témáról szóló különjelentésében megfogalmazott megállapításokra;

19. aggodalmát fejezi ki azonban, hogy a területek meghatározására jelenleg használt társadalmi-gazdasági kritériumok megszüntetése, valamint a bevált indexrendszerek alkalmazásának mellőzése sok régió lehetséges kizárásához vezethet. Hasznos lenne megfontolni a földrajzi és területrendezési kritérium beépítését a hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területek újrabesorolására szolgáló rendszerbe;

20. mérlegeli az e besorolásra a továbbiakban nem jogosult régiók és/vagy települések számára biztosított fokozatos megszüntetés szükségességét is. Megfelelő átmeneti időszakot kell biztosítani a gazdálkodók számára, hogy alkalmazkodni tudjanak a hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területeket segítő új támogatási rendszerhez. E folyamatot akkor is figyelembe kell venni, amikor a jövőbeli KAP keretén belül követendő politikai irányvonalról döntenek;

Subszidiaritás

21. egyetért azzal, hogy a közös biofizikai kritériumok használata valóban egy átláthatóbb, egyszerűbb és összehasonlíthatóbb osztályozási módszert eredményezhet, amely a támogatások hatékonyabb kezeléséhez vezethet. Az eltérések fennálló kockázatára tekintettel az intézkedések végrehajtására a közösségi szint tűnik a legalkalmasabbnak, a subszidiaritás elvével összhangban;

Jobb jogalkotás

22. határozottan üdvözli a közlemény elkészítésekor követett eljárást. A hatásvizsgálat figyelembe veszi a különböző lehetőségeket és részletesen megvizsgálja ezeket. Az új modellhez kötődő, különösen a kezdeti szakaszban jelentkező pótlólagos költségekről sem szabad elfeledkezni;

23. hangsúlyozza mindazonáltal, hogy a meglévő rendszer reformja és a biofizikai kritériumokra alapozott rendszerre való áttérés társadalmi-gazdasági következményekkel fog járni, amelyeket az új modell bevezetésekor figyelembe kell majd venni;

24. végetül határozottan elvárja, hogy a hátrányos helyzetű térségek meghatározására használt közös kritériumrendszer kidolgozása egyszerűsítse a hátrányos természeti adottságok kompenzálását szolgáló európai szintű támogatási rendszer alkalmazását is, biztosítva így a nagyobb átláthatóságot és hatékonyságot;

Kelt Brüsszelben, 2010. február 10-én.

a Régiók Bizottsága elnöke
Mercedes BRESSO